

فهرست مطالب

۱۹.....	پیشگفتار : HSE
۲۱.....	لوزی خطر
۲۲.....	خطر آتش‌گیری
۲۲.....	خطر سلامت
۲۲.....	خطرات واکنش‌پذیری یا ناپایداری
۲۳.....	خطرات خاص
۲۳.....	کمک‌های اولیه فوری
۲۳.....	چشم
۲۳.....	استشمام
۲۳.....	پوست
۲۴.....	خوردن
۲۴.....	اقدامات ایمنی
۲۴.....	لوازم حفاظت فردی
۲۶.....	ویژگی‌های عمومی تجهیزات حفاظت فردی
۲۶.....	انواع تجهیزات
۲۶.....	تجهیزات حفاظت از سر
۲۷.....	تجهیزات حفاظت از صورت و چشم
۲۷.....	تجهیزات حفاظت از گوش
۲۸.....	تجهیزات حفاظت از دست‌ها
۲۹.....	تجهیزات حفاظت از پا
۳۰.....	تجهیزات حفاظت از بدن
۳۱.....	تجهیزات حفاظت از سیستم تنفسی
۳۱.....	خطرات گاز سولفید هیدروژن
۳۲.....	قوانین و وظایف مهندس سیال حفاری
۳۳.....	نگهداری و عملکرد روزانه سیال حفاری
۳۴.....	گزارشات روزانه

فصل اول: مفاهیم اساسی و وظایف سیال حفاری

- ۳۸ (۱-۱) مفاهیم اساسی سیال حفاری
۳۹ (۱-۱-۱) وزن گل
۳۹ (۲-۱-۱) گرانروی
۴۰ (۳-۱-۱) گرانروی پلاستیکی
۴۱ (۴-۱-۱) نقطهٔ واروی
۴۴ (۵-۱-۱) قدرت زله‌ای
۴۶ (۲-۱) وظایف گل حفاری
۴۷ (۱-۲-۱) انتقال خرده‌های حفاری به سطح زمین و تمیزسازی کف چاه
۵۰ (۲-۲-۱) اندودکردن دیواره چاه و جلوگیری از ریزش آن
۵۰ (۳-۲-۱) کنترل فشارهای زیرزمینی
۵۵ (۴-۲-۱) خنک کردن و روانکاری مته و لوله‌های حفاری
۵۵ (۵-۲-۱) معلق نگه داشتن کندهای حفاری و مواد وزن افزا به هنگام خاموشی پمپ‌ها
۵۶ (۶-۲-۱) ترخیص کردن خرده‌های حفاری در سطح
۵۷ (۷-۲-۱) تحمل بخشی از وزن لوله‌های حفاری و لوله‌های جداری
۵۷ (۸-۲-۱) انتقال توان هیدرولیکی پمپ‌ها به مته
۵۷ (۹-۲-۱) فراهم کردن اطلاعات زمین شناسی از خرده‌های حفاری
۵۸ (۱۰-۲-۱) به حداقل رساندن صدمات وارده به سازندهای مجاور چاه

فصل دوم: افزونه‌های سیال حفاری

- ۶۰ (۱-۲) مواد وزن افزا
۶۲ (۱-۱-۲) سدیم کلرید NaCl
۶۲ (۲-۱-۲) کلسیم کلرید $(CaCl_2)$
۶۳ (۳-۱-۲) سولفات باریم یا باریت $(BaSO_4)$
۶۴ (۴-۱-۲) فروبار (اکسید فریک)
۶۵ (۵-۱-۲) کلسیم کربنات $(CaCO_3)$
۶۵ (۶-۱-۲) گالنا (Lead Solphides or Pbs)
۶۶ (۷-۱-۲) محاسبات مربوط به افزایش و کاهش وزن مخصوص گل‌های حفاری
۶۸ (۲-۲) افزونه‌های کنترل کننده ویسکوزیته

- ۶۸ رس‌ها (۱-۲-۲)
- ۶۹ بنتونایت (۱-۱-۲-۲)
- ۷۳ آتاپولجایت (۲-۱-۲-۲)
- ۷۴ Organiphic clay (۳-۱-۲-۲)
- ۷۶ پلیمرها (۳-۲)
- ۷۷ نشاسته (۱-۳-۲)
- ۷۸ Nelo Starch (۲-۳-۲)
- ۷۸ Guar Gum (۳-۳-۲)
- ۷۸ صمغ زانتان (۴-۳-۲)
- ۷۹ CMC کربوکسی متیل سلولز (۵-۳-۲)
- ۷۹ Low Viscosity CMC (۱-۵-۳-۲)
- ۸۰ High Viscosity CMC (۲-۵-۳-۲)
- ۸۰ پلی آنیونیک سلولز PAC (۶-۳-۲)
- ۸۱ هیدروکسی اتیل سلولز HEC (۷-۳-۲)
- ۸۱ Vinyl Polymer (۸-۳-۲)
- ۸۳ پلیمرهای سولفوناتی جدید (۹-۳-۲)
- ۸۳ پلیمر Poly Thin (PT) (۱-۹-۳-۲)
- ۸۴ پلیمر Poly Drill (PD) (۲-۹-۳-۲)
- ۸۴ پلیمر پلی‌آکریل آمید هیدرولیز شده جزئی (PHPA) (۱۰-۳-۲)
- ۸۵ افزایش‌دهنده‌های رقیق‌ساز سیالات پایه آبی (۴-۲)
- ۸۶ تینرها (۱-۴-۲)
- ۸۷ تینرهای معدنی (۱-۱-۴-۲)
- ۸۸ تینرهای آلی (۲-۱-۴-۲)
- ۸۹ روان‌کننده‌های گل حفاری (۵-۲)
- ۹۱ افزودنی‌های تنظیم‌کننده PH گل حفاری (۶-۲)
- ۹۱ سودآش یا کربنات سدیم (Na_2CO_3) (۱-۶-۲)
- ۹۱ بی‌کربنات سدیم (NaHCO_3) (۲-۶-۲)
- ۹۲ سودسوزآور (NaOH) (۳-۶-۲)
- ۹۲ هیدروکسید کلسیم Ca(OH)_2 (۴-۶-۲)
- ۹۳ بی‌اتانول آمین (۵-۶-۲)

- ۹۳..... (۷-۲) هرزروی گل و مواد کنترل کننده آن
- ۹۴..... (۱-۷-۲) ارزیابی لایه‌های دارای هرزروی
- ۹۷..... (۲-۷-۲) پیامدهای هرزروی گل حفاری
- ۹۷..... (۳-۷-۲) ابزارهای تشخیص محل هرزروی گل
- ۹۸..... (۱-۳-۷-۲) ابزارهای ثبت دوار
- ۹۸..... (۲-۳-۷-۲) ابزار ثبت درجه حرارت
- ۱۰۰..... (۳-۳-۷-۲) ابزار ردیاب رادیواکتیو
- ۱۰۰..... (۴-۳-۷-۲) ابزار پیمایش سیم حرارتی
- ۱۰۰..... (۵-۳-۷-۲) روش مبدل
- ۱۰۱..... (۴-۷-۲) روش‌های مقابله با هرزروی منطبق با میزان هرزروی گل حفاری
- ۱۰۲..... (۵-۷-۲) مواد کنترل کننده هرزروی

فصل سوم: آلودگی‌های سیال حفاری

- ۱۰۸..... (۱-۳) آلودگی کلسیم
- ۱۰۸..... (۱-۱-۳) انیدریت یا ژپس
- ۱۱۰..... (۲-۱-۳) سیمان
- ۱۱۱..... (۲-۳) آلودگی منیزیم
- ۱۱۲..... (۳-۳) آلودگی نمک‌ها
- ۱۱۵..... (۴-۳) آلودگی کربنات‌ها و بی‌کربنات‌ها
- ۱۱۷..... (۵-۳) آلودگی هیدروژن سولفید
- ۱۱۹..... (۶-۳) آلودگی اکسیژن
- ۱۱۹..... (۷-۳) آلودگی جامدات

فصل چهارم: طبقه بندی انواع سیال حفاری

- ۱۲۵..... (۱-۴) گل‌های پایه آبی
- ۱۲۹..... (۱-۱-۴) Non Dispersed - Non Inhibited System
- ۱۲۹..... (۱-۱-۱-۴) Spud Mud
- ۱۲۹..... (۲-۱-۱-۴) Native or Natural Mud
- ۱۳۰..... (3-1-1-4) Bentonite Mud

- ۱۳۰..... Extended Mud Bentonite (4-1-1-4
- ۱۳۰..... Non Dispersed-Inhibited System (۲-۱-۴
- ۱۳۰..... Saturated Salt Mud ۱-۲-۱-۴
- ۱۳۲..... KCL – Polymer Mud (2-2-1-4
- ۱۳۲..... PHPA Mud (3-2-1-4
- ۱۳۳..... Dispersed – Non Inhibited systems (۳-۱-۴
- ۱۳۳..... Lignite – Lignosulfonat or Phosphate Muds (۱-۳-۱-۴
- ۱۳۴..... Dispersed – Inhibited System (۴-۱-۴
- ۱۳۴..... Calcium – Based Mud (1-4-1-4
- ۱۳۴..... Lime Mud (1-1-4-1-4
- ۱۳۶..... Lime / MOR – REX Muds (2-1-4-1-4
- ۱۳۶..... Gypsum Muds (3-1-4-1-4
- ۱۳۷..... گل امولسیون روغنی (۵-۱-۴
- ۱۳۸..... گل های گلایکولی (۶-۱-۴
- ۱۳۸..... گل های پایه روغنی (۲-۴
- ۱۳۹..... انواع فاز پیوسته مورد استفاده در گل های پایه روغنی
- ۱۴۲..... انواع گل های پایه روغنی (۱-۲-۴
- ۱۴۲..... گل تمام روغنی (۱-۱-۲-۴
- ۱۴۲..... گل امولسیون روغنی معکوس (۲-۱-۲-۴
- ۱۴۵..... گل های مصنوعی یا شبه روغنی (3-۱-۲-۴
- ۱۴۵..... مزایای استفاده از گل پایه روغنی (۲-۲-۴
- ۱۴۷..... معایب گل های پایه روغنی (۳-۲-۴
- ۱۴۷..... کنترل گرانروی در گل های پایه روغنی (۴-۲-۴
- ۱۴۸..... کنترل فیلتراسیون در گل های پایه روغنی (۵-۲-۴
- ۱۴۸..... کنترل دانسیته در گل های پایه روغنی (۶-۲-۴
- ۱۴۸..... گل های پایه گازی (۳-۴
- ۱۵۲..... انواع سیالات حفاری گازی عبارتند از: (۱-۳-۴
- ۱۵۳..... گاز خشک (۱-۱-۳-۴
- ۱۵۶..... سیالات مه گون (۲-۱-۳-۴
- ۱۵۷..... سیالات کف گون (۳-۱-۳-۴

- ۱۶۱ گل گازی شده (۴-۱-۳-۴)
- ۱۶۴ مزایا و معایب سیالات حفاری پایه گازی (۲-۳-۴)

فصل پنجم: آزمایشات سیال حفاری

- ۱۶۹ (۱-۵) اندازه‌گیری وزن گل
- ۱۷۱ (۲-۵) اندازه‌گیری گرانروی (Marsh Funnel)
- ۱۷۱ (۱-۲-۵) کیف مارش (Marsh Funnel)
- ۱۷۴ (۲-۲-۵) گرانروی سنج دوار (Rotational Viscometer)
- ۱۷۸ (۳-۵) آزمایش فیلتراسیون
- ۱۸۱ (۱-۳-۵) فیلتراسیون استاتیکی
- ۱۹۱ (۱-۱-۳-۵) اندازه‌گیری میزان صافاب گل در شرایط استاندارد
- ۱۹۴ (۲-۱-۳-۵) اندازه‌گیری میزان صافاب گل در فشار و دمای بالا (API HPHT Test)
- ۱۹۵ (۲-۳-۵) فیلتراسیون دینامیکی
- ۱۹۶ (۴-۵) آزمایش تعیین مقدار ماسه (Sand Content Test)
- ۱۹۸ (۵-۵) اندازه‌گیری درصد آب، نفت و مواد جامد گل (آزمایش ریتورت)
- ۲۰۳ (۶-۵) اندازه‌گیری مقاومت گل، صافاب گل و اندود گل
- ۲۰۴ (۷-۵) اندازه‌گیری پایداری امولسیون یا پایداری الکتریکی
- ۲۰۵ (۸-۵) آزمایش PH
- ۲۰۷ (۱-۸-۵) اندازه‌گیری PH با کاغذهای رنگی
- ۲۰۷ (۲-۸-۵) اندازه‌گیری PH با سنج PH
- ۲۰۹ (۹-۵) آزمایش قلیانیت یا آلکالینیتی Alkalinity Test
- ۲۱۵ (۱۰-۵) اندازه‌گیری درصد آهک گل Lime Content
- ۲۱۵ (۱۱-۵) اندازه‌گیری غلظت یون کلرید
- ۲۱۷ (۱۲-۵) تشخیص کیفی یون سولفات (SO_4^{2-}) گل
- ۲۱۸ (۱۳-۵) اندازه‌گیری غلظت یون کرومات سدیم (Na_2CrO_4) گل
- ۲۱۸ (۱۴-۵) اندازه‌گیری توانایی تبادل کاتیون (CEC) گل
- ۲۲۰ (۱۵-۵) آزمایش راهنما (Pilot Test)
- ۲۲۳ (۱۶-۵) تعیین میزان کلسیم و منیزیم (سختی کل)

فصل ششم: رئولوژی سیال حفاری

- ۲۳۰..... (۱-۶) سیالات نیوتنی
- ۲۳۲..... (۲-۶) سیالات غیر نیوتنی
- ۲۳۳..... (۱-۲-۶) مستقل از زمان
- ۲۳۳..... (۱-۱-۲-۶) سیالات بینگهام پلاستیک
- ۲۳۴..... (۲-۱-۲-۶) پاورلا
- ۲۳۸..... (۲-۲-۶) وابسته به زمان
- ۲۳۸..... (۱-۲-۲-۶) سیالات تیکسوترایی
- ۲۳۸..... (۲-۲-۲-۶) سیالات رئوپکتیک
- ۲۳۹..... (۳-۲-۶) سیالات ویسکو الاستیک
- ۲۳۹..... (۴-۲-۶) سیالات پیچیده

فصل هفتم: سیستم چرخش و تصفیه سیال حفاری

- ۲۴۳..... (۱-۷) مسیر گردش سیال حفاری
- ۲۴۳..... (۱-۱-۷) پمپ‌های گل
- ۲۴۶..... (۲-۱-۷) لوله قائم
- ۲۴۶..... (۳-۱-۷) شیلنگ خرطوم‌ی گل
- ۲۴۶..... (۴-۱-۷) هرزگرد
- ۲۴۶..... (۵-۱-۷) مته و فضای حلقوی
- ۲۴۷..... (۶-۱-۷) خط برگشت، وسایل تصفیه گل و مخازن
- ۲۴۹..... (۲-۷) سیستم تصفیه گل
- ۲۴۹..... (۱-۲-۷) کنترل جامدات در حفاری چاه‌های نفت
- ۲۵۱..... (۱-۱-۲-۷) ته نشینی
- ۲۵۳..... (۲-۱-۲-۷) رقیق سازی
- ۲۵۴..... (۳-۱-۲-۷) جداسازی مکانیکی
- ۲۷۶..... (۴-۱-۲-۷) درمان شیمیایی
- ۲۷۶..... (۲-۲-۷) گاز زدایی
- ۲۷۶..... (۱-۲-۲-۷) جداکننده گاز-گل
- ۲۷۷..... (۲-۲-۲-۷) گاز زدا
- ۲۷۹..... (۳-۷) اصول اساسی تجهیزات مخلوط سازی

۲۷۹.....	همزن‌های مکانیکی (۱-۳-۷)
۲۸۲.....	پروانه‌های تولید کننده جریان شعاعی (۱-۱-۳-۷)
۲۸۳.....	پروانه‌های تولید کننده جریان مماسی (۲-۱-۳-۷)
۲۸۳.....	Contour Impellers (۳-۱-۳-۷)
۲۸۳.....	تفنگ گل (۲-۳-۷)

فصل هشتم: محاسبات مهندسی سیال حفاری

۲۸۵.....	مقدمه
۲۸۶.....	واحدهای میدانی و متریک (۱-۸)
۲۸۶.....	وزن مخصوص (۲-۸)
۲۸۷.....	ظرفیت، حجم و جابه‌جایی (۳-۸)
۲۹۵.....	پمپ‌ها و محاسبات مربوط به آنها (۴-۸)
۲۹۸.....	سرعت در فضای حلقوی (دالیز) (۵-۸)
۲۹۹.....	زمان گردش گل (۶-۸)
۳۰۳.....	موازنه مواد (Material Balance) (۷-۸)
۳۲۱.....	آنالیز ذرات جامد گل (Solids Analysis) (۸-۸)
۳۲۷.....	گزارش گل حفاری (۹-۸)
۳۲۸.....	واژه‌نامه
۳۵۳.....	ضمیمه
۳۶۷.....	منابع